

Un llibre clau

La guerra freda ja és història. Es va acabar amb la caiguda del mur de Berlín i l'ensorrament del sistema comunista a l'URSS. Però tot just ara comencen a sortir a la llum molts secrets d'aquest període de confrontació entre blocs. Sembla que tot va començar durant les vuit setmanes que van passar entre la rendició formal de l'exèrcit alemany, el 8 de maig de 1945, i el final de la Segona Guerra Mundial a Europa, el 4 de juliol de 1945, quan les autoritats militars soviètiques van donar permís per primera vegada a les organitzacions americanes per instal·lar-se a Berlín. I per ser més precisos, el 17 de maig, dia en què Frank Wisner, oficial americà de l'OSS (Office of Strategic Services) va enviar a Washington un informe sobre tres homes que, extraoficialment, havia infiltrat dins del Berlín ocupat amb la missió d'"establir contactes amb una àrea que molt aviat serà prohibida per a nosaltres", és a dir, de començar a espionar els russos.

La guerra secreta que van entaular a la ciutat de Berlín la CIA i el KGB, des del 1945 fins a la construcció del mur de Berlín, el 1961, ha estat descrita, per primera vegada i fil per randa, en un llibre que acaba de publicar, als Estats Units, l'editorial de la prestigiosa Universitat de Yale, titulat *Battleground Berlin*, "Camp de batalla Berlín". Els seus autors, Murphy, Kondraixev i Bailey, no són tres investigadors acadèmics, són ni més ni menys que tres veterans dels serveis d'espionatge que van treballar en camps oposats durant la guerra freda i que s'han unit, en una col·laboració sense precedents fins ara en el món dels espies, per escriure la història d'aquests anys turbulents. David E. Murphy, per exemple, va ser cap de la base de la CIA a Berlín —anomenada BOB, Berlin Operations Base— al final dels anys 50 i va dirigir operacions contra la Unió Soviètica, l'Alemanya Oriental i d'altres nacions del bloc comunista. Més tard va ser responsable del departament d'Operacions Soviètiques en el quarter general de la CIA. Ara està retirat. Sergei A. Kondraixev és un tinent general del KGB jubilat, però va ser molt temps a la cúpula del Departament Alemany d'aquesta organització russa.

I George Bailey és un lingüista —domina el rus, l'alemany i el txec— que va servir en el Cinquè Cos d'Exèrcit comandat pel general Clarence Huebner i que va entrar a Alemanya el 1945. Després va passar a la CIA a la base de Munic, ciutat on ha viscut i ha treballat com a director de Radio Liberty fins que va deixar l'Agència el 1950.

Battleground Berlin és, sens dubte, un llibre clau per entendre un període complicat. Un llibre en què, a més de la història operacional i organitzativa dels dos serveis secrets més importants del moment, es revelen les connexions vitals entre els informes

d'intel·ligència i la presa de decisions polítiques al més alt nivell en una ciutat que és Berlín, en aquells moments dividida en quatre zones d'ocupació i on operaven vuit organitzacions d'intel·ligència diferents. Un verdader mercat d'espies.

"El problema més important que probablement van haver d'afrontar els americans, no sols al començament, sinó també durant tota la guerra freda, era contrarestar la major experiència dels soviètics en la recollida d'informacions secretes i en la posada en marxa d'operacions d'espionatge, fet que provenia dels mateixos orígens conspiratius del règim bolxevic i de l'important control social existent dins la Unió Soviètica i establert a tota l'Europa de l'Est —afirma l'es-

pecialista d'aquest període, Thomas Powers. La CIA es referia als països del bloc soviètic com a "àrees denegades", perquè era impossible treballar-hi sense la cobertura de la protecció diplomàtica".

Els autors de *Battleground Berlin* afirmen que totes les temptatives dels americans per infiltrar agents clandestins dins de Rússia van acabar en decepció i la majoria d'èxits que s'hi van aconseguir van ser, més que res, gràcies a alguns agents soviètics que es van passar de bàndol voluntàriament, mai no pel treball de reclutament. Els serveis secrets aliats en la República Federal Alemanya estaven molts infiltrats d'agents soviètics i de la RDA i les operacions dels americans contra l'Est sovint acabaven controlades per l'altre costat. Una història radicalment diferent a la que, fins ara, ens han venut en novel·les i pel·lícules. ■

XAVIER VINADER

"Segons els autors de 'Battleground Berlin', totes les temptatives dels americans per infiltrar espies dins de Rússia van fracassar i les operacions acabaven sovint controlades per l'altre costat."